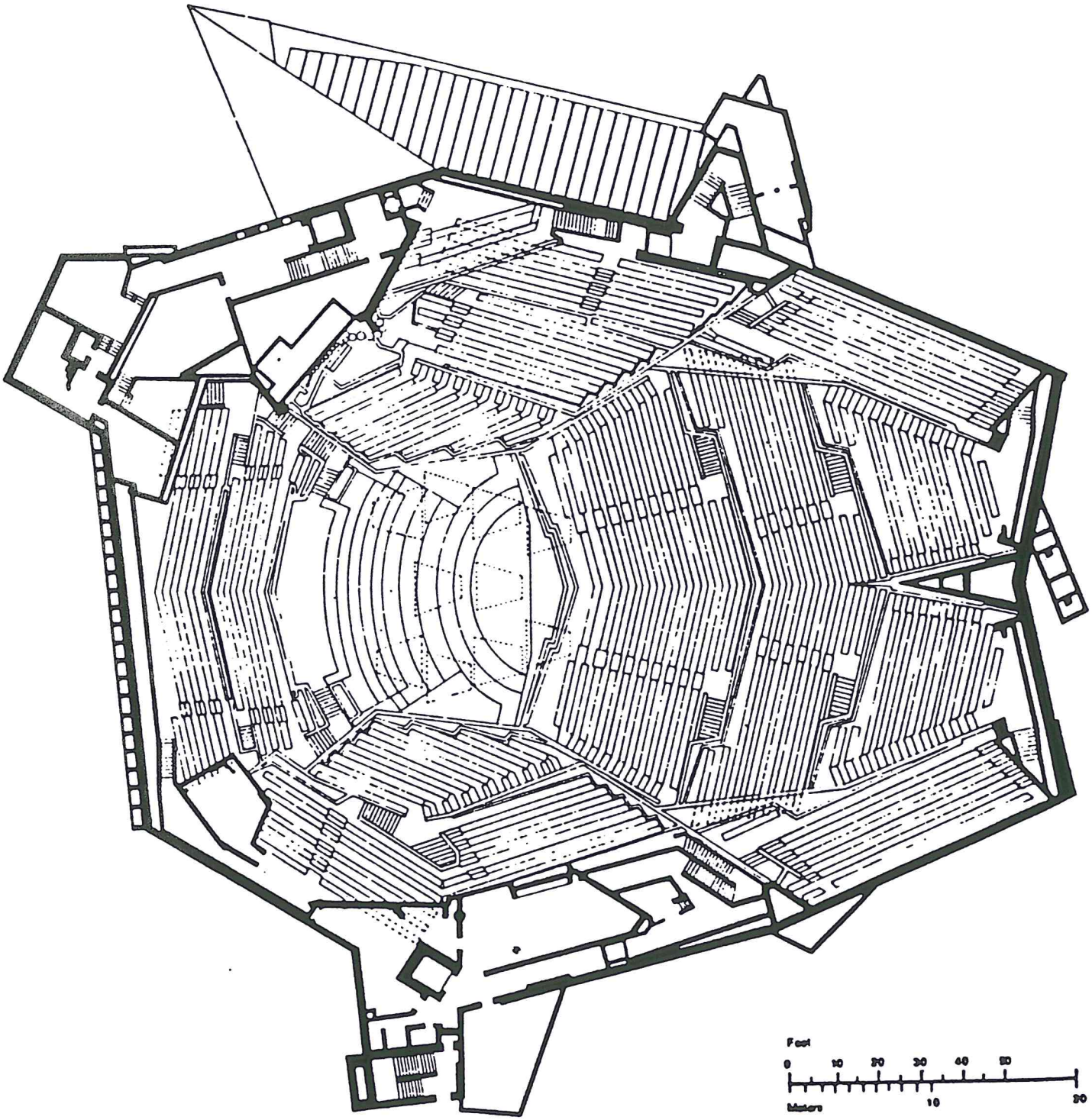
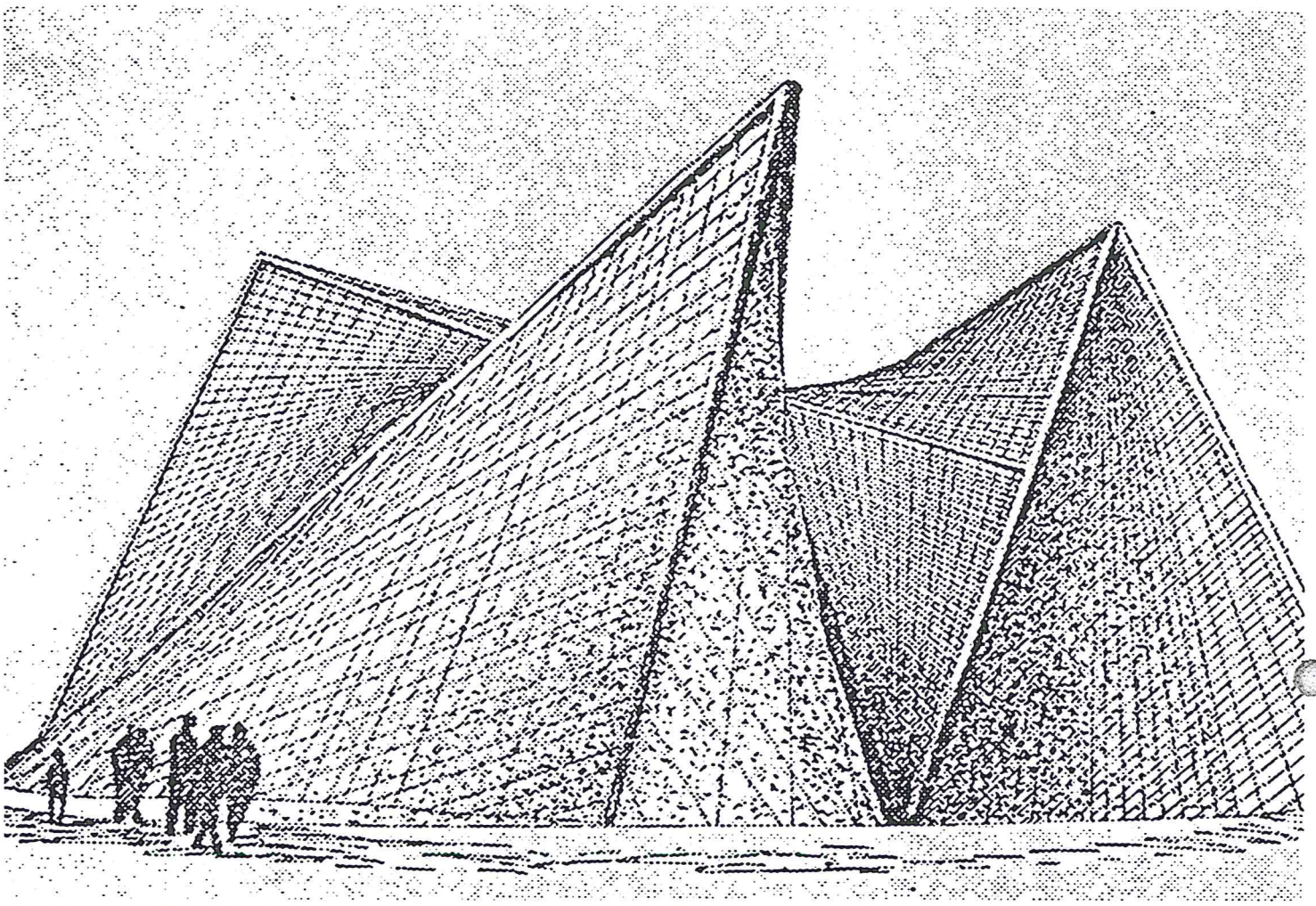
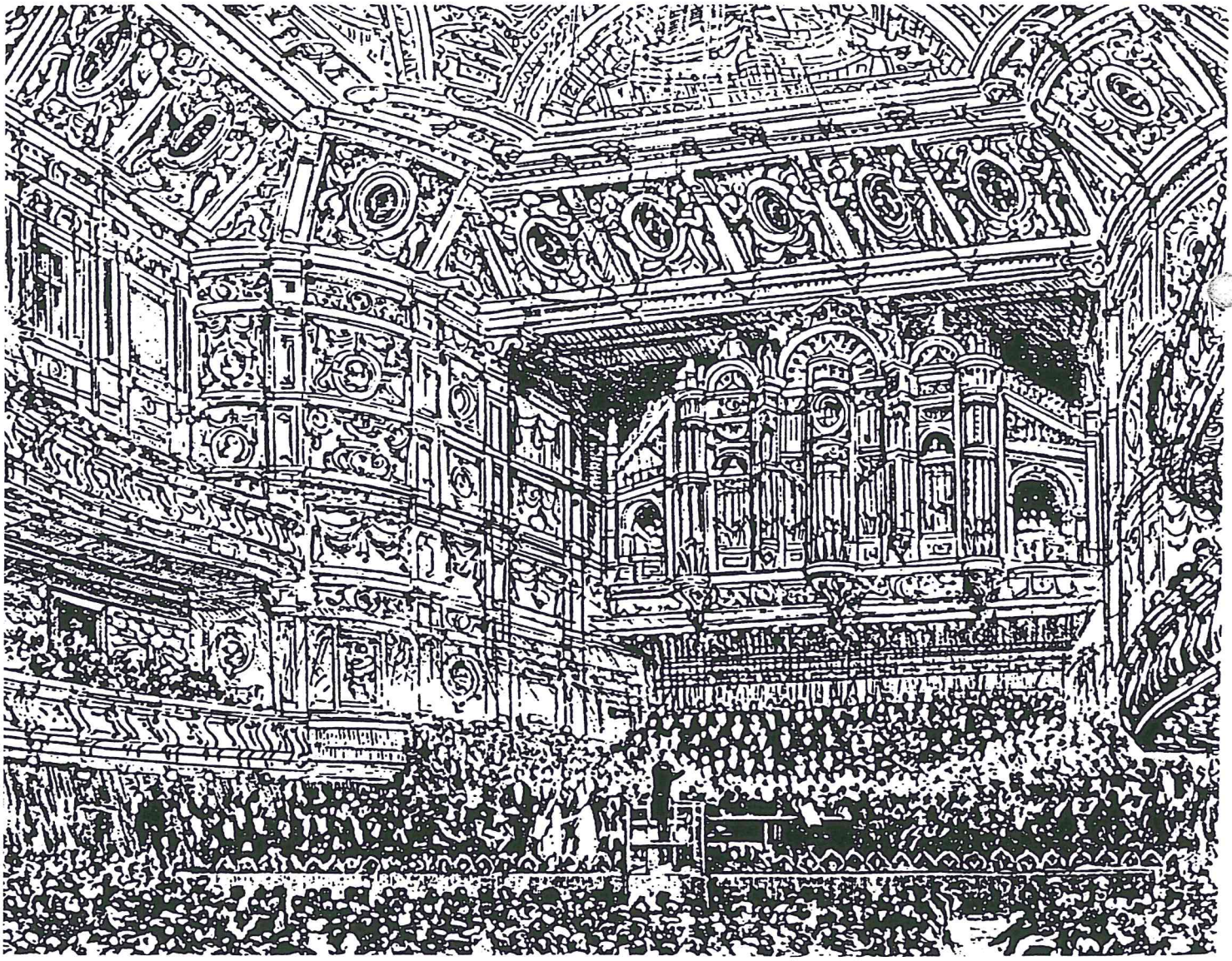
archipel

AFGIFTEKANTOOR BRUGGE X - MAANDBLAD APRIL 1991

verantw. uitg. Marc Felix. Koningstraat 43A. bus 1. 8400-Oostende

VRIJDAG 19 APRIL 1991 : 20.30 UUR

't Leerhuys Groeninge 35, Brugge

ARCHITEKTUUR EN MUZIEK

voordracht door

MICHEL DUTRIEUE

MICHEL DUTRIEUE ° Oostende, 1960

Studeerde aan de Koninklijke Muziekconservatoria van Gent en Brussel muziekgeschiedenis en muziekteorie. Componist en koorleider.
Medewerker van Frans Boenders bij Radio-3. Publicist en essayist (Muziek en Woord, Kunst en Cultuur). Auteur van de BRT-uitgave "Eros en Thanatos in het fin-de-siècle-Wenen". Kursusbegeleider/lesgever muziekbeluisteren bij de vzw "Moritoen" te Brugge en Oostende.
Michel Dutrieue bestudeert het onderlinge verband tussen verschillende artistieke disciplines van de Europese kultuurgeschiedenis met muziek als specialiteit.
Uitspraak van M. Dutrieue : **"Muziek is gesublimeerde stilte**

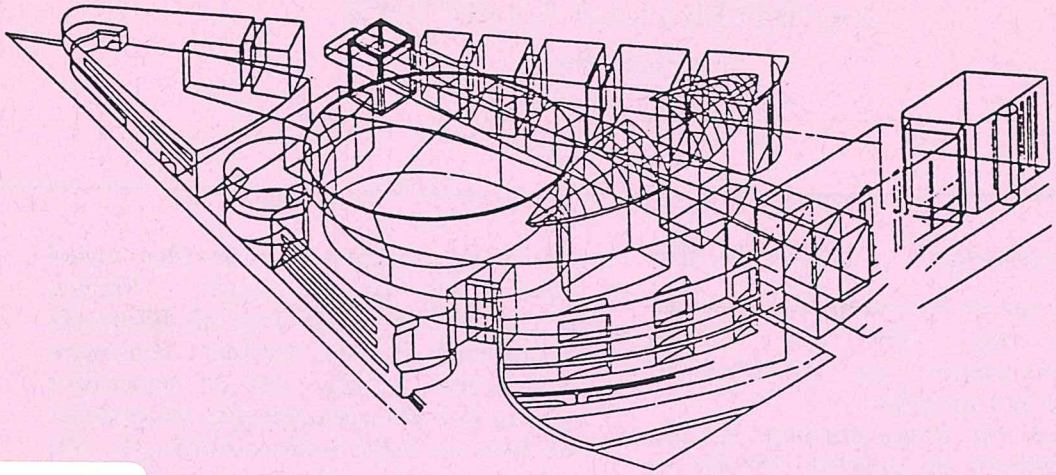
MUZIEK - ARCHITEKTUUR

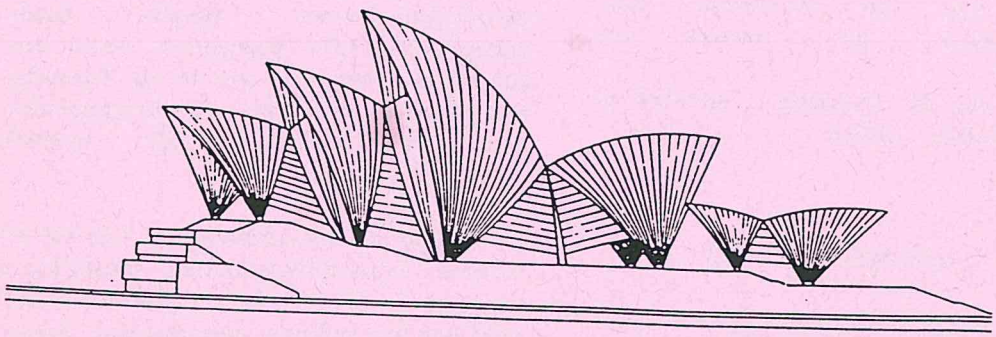
Sedert het begin der beschaving bestudeert de mens geometrie, matematiek, natuurwetenschappen en muziek. De kennis der wetten vormde daarbij de sleutel tot inzicht en de openbaring ervan was slechts toegestaan aan ingewijden. Dit inzicht drukte evenwel duidelijk haar stempel op bouwwerken en gebruik van oranament.
Matematiek, geometrie en kennis der getallen waren het fundament van de natuur en verklaarden de aard der dingen. De gulden-snede-verhouding van het menselijk lichaam of van de acanthus was de verheven inspiratie bij het componeren en bouwen. De Archê-Tecton kende het mysterie der schepping en de wetmatigheid van de vorm, maar bedekte de geheime kennis van zijn orde met de sluier der symboliek omdat hij ervan overtuigd was dat alleen op deze wijze die kennis eeuw na eeuw bewaard zou blijven.

Bij het zoeken naar juiste maatverhoudingen baseerden architekten en muziekteoretici zich op de natuurlijke getallenverhoudingen. Maten bleken overeen te komen met meetkundige verhoudingen die de mooiste harmonie opleverden zowel sonoor als architektonisch. Muziek beschouwde men daardoor als klinkende architektuur en een "perfekt" bouwwerk gaf formeel gestalte aan de natuurlijke wetten der toonverhoudingen (intervallen en hele en halve toonsverhouding). De relatie muziek-architektuur evolueerde van het Pythagoreische monochord over de gulden-snede-verhouding der renaissance naar de samenwerking tussen Le Corbusier, Varèse en Xenakis bij de bouw van het Philips-paviljoen op de expo van '58 te Brussel. Ruimte, tijd en beweging waren begrippen die fungeerden als vergelijkingspunten tussen beide disciplines. Elke compositie bezat een geheim dat verstopt zat in de formele, melodische, ritmische en harmonische strukturen waardoor de muziek harmonisch klonk.

De relatie muziek-architektuur kan vanuit diverse vergelijkingspunten bestudeerd worden. Zo is er het louter funktioneel aspekt van het gebouw (concertzaal, opera, conservatorium) waarbij bij het ontwerpen rekening dient gehouden te worden met de sonoor-akoestische elementen. Een architekt kan anderzijds vertrekken van een grafiek die de toonverhoudingen van een compositie oplevert. Een gebouw kan dezelfde formele struktuur van muziek volgen (bvb. fuga) of het kan fungeren als klankruimte voor sonore experimenten. Welke stilistische overeenkomsten zijn er tussen een gotische katedraal en de 14e-eeuwse polyfonie ?
De relatie muziek-architektuur is een boeiende en veelzijdige vergelijkende studie omdat beide disciplines verscheidene raakvlakken hebben. Zowel formeel als funktioneel bestaat er een parallel. En als we Schumann mogen geloven die zei dat musiceren een katedraal opbouwen is, dan is de hamvraag van mijn betoog : wat kunnen architekten en musici van elkaar leren ? In welke mate kunnen ze elkaar begrijpen en samenwerken om zodoende tot een nog harmonischer resultaat te komen ?

Michel Dutrieue

mei : architektuurreis BARCELONA

vrijdag 24 mei : industriële archeologie door Adriaan Linters (Oostende)

vrijdag 14 juni : Rem Koolhaas over de Sea Trade Center (halletoren Brugge 20u.30).

durox

Glaverbel

MARBRA-LYS

DOW

N.V. Rovago Plastics S.A.

mipolam

KORAMIC TERCA